

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка загальна

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність А2 Дошкільна освіта

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка загальна
Викладач	Недільський Степан Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0672845995
Е-mail викладача	stepan.nedilskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є теоретичне обґрунтування закономірностей, принципів, змісту, форм і методів навчання та виховання як спеціально організованого процесу. Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки, оволодіння вміннями і навичками (предметними і фаховими компетентностями), необхідними для організації та проведенні якісного освітнього процесу в закладах освіти, формування зрілої, творчої особистості з громадянською позицією та готовністю до фахової діяльності в нових умовах. Педагогіка загальна є теоретичною дисципліною психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Вона вивчається на першому курсі як пропедевтична наука, яка в наступних семестрах має слугувати студентам необхідною базою теоретичних знань та практичних умінь для якісного вивчення галузевих педагогік та методик викладання, сприяти кращому розумінню і засвоєнню суміжних гуманітарних наук.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є висвітлити актуальні питання сучасної педагогічної науки; сформувати у студентів систему знань щодо мети, завдань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця; розвивати професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки; – допомогти студенту набути вміння теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості дитини; – сформувати досвід самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій; – сприяти практичному опануванню різними формами, методами організації навчального й виховного процесів у закладах освіти; – спонукати студентів до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання посадових обов'язків; – сформувати у майбутніх педагогів потребу постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (**громадянська компетентність**).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (**лідерська компетентність**).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

A1 Прогностична

A1.1 Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу

A1.2 Здатність до цілепокладання, самоорганізації та підготовки до здійснення освітнього процесу

A1.3 Здатність до документування професійної діяльності

A2 Організаційна

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

A3 Оцінювально-аналітична

A3.1 Здатність здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу відповідно до можливостей та потреб здобувачів освіти

A3.2 Здатність аналізувати рівень сформованості компетентностей відповідно до державного стандарту.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

B2 Проєктувальна

B 2.1.Здатність організовувати та проєктувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

B2 Педагогічне партнерство

B 2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

G1.Здатність до навчання впродовж життя

G1.1 Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

G1.2 Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24/8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36/12
самостійна робота	120/160

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A2 Дошкільна освіта	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Загальні основи педагогіки. Вступ до курсу. Загальна педагогіка як навчальний предмет.	2		5
Тема 2. Педагогіка як наука. Загальна характеристика педагогіки як науки. Основні поняття педагогіки.	2	2	7
Тема 3. Розвиток, формування виховання як базові поняття в педагогіці.		2	6
Тема 4. Вікова періодизація в педагогіці.		2	5
Тема 5. Наукове дослідження в педагогіці.	2		5
Тема 6. Методи науково- педагогічного дослідження.		2	5
Тема 7. Дидактика як наука. Теоретичні основи дидактики.	2	2	8
Тема 8. Навчання як дидактична категорія. Інклюзивне навчання.	2		5
Тема 9. Закономірності, принципи навчання.		2	5
Тема 10. Зміст освіти як дидактична категорія.	2	2	8
Тема 11. Дидактичні методи.	2	2	8
Тема 12. Контроль за якістю освіти як дидактична проблема. Контроль та оцінювання освітньої діяльності в закладі освіти.	2	2	7
Тема 13. Форми організації освітнього процесу в закладах освіти різного рівня і типів. Організація інклюзивного навчання.	2	4	9
Тема 14. Засоби навчання. Дидактичні інновації на сучасному етапі.		2	5
Тема 15. Основи теорії і методика виховання. Закономірності, принципи виховання.	2	2	7
Тема 16. Зміст, основні напрямки національного виховання в системі освіти України. Виховання за основними напрямками.		6	9
Тема 17. Форми і методи виховної роботи з дітьми та молоддю. Методи виховання та перевиховання.	2	2	8
Тема 18. Основи теорії управління освітою в Україні. Актуальні проблеми теорії	2	2	8

управління системою освіти України на сучасному етапі.			
	ЗАГ.:	24	36
			120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за шкалою ECTS з урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (https://surl.li/sehlgj).</p> <p>Вид контролю: екзамен</p> <p>Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 40б., с/р - 10б.) – макс. 50 балів.</p> <p>Екзаменаційне тестування – макс. 50 балів.</p> <p>Разом – 100 б.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, оцінюються додатково. Вони повинні виконуватися здобувачами самостійно й перевіряються під час практичного заняття.</p> <p>Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua</p>		
Семінарські/практичні заняття	<p>Практичні заняття проводиться з метою закріплення теоретичних знань та формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань шляхом усного опитування, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі види робіт враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.</p> <p>Оцінки виставляються за відповіді на практичних заняттях, поточне тестування, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового екзаменаційного контролю – 25 з 50 поточних балів.</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен. Оцінюється за 100 б. шкалою ECTS.</p> <p>Форма задачі – комбінована.</p>		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p><u>Письмові роботи:</u> Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки,</p>			

академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять: Обов’язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати програмові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов’язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов’язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про освіту». Київ, 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Відомості Верховної Ради України, 2020, №31. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про позашкільну освіту». Відомості Верховної Ради України, 2000. № 46. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 16. 06. 2015 р. № 641. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року. № 527. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n12>
6. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

7. Башкір О.І. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією С.Т. Золотухіної. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди [Мітра], 2016. 96 с.
8. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. Київ-Чернівці: Букрек, 2015. 640 с.
9. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
10. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр». Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
11. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник. 3-е вид., перероблене і доповнене. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
12. Козловський Ю.М., Дольнікова Л.В. Педагогіка. Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2020. 372 с.
13. Нагачевська З.І. Педагогіка: навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с.
14. Недільський С.А. Особистіснопрофесійне становлення майбутнього педагога в закладах вищої освіти. Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). Випуск № 12(46) 2024. С. 666-674 <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/17869>
15. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.
16. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. К.: КДА, 2018. 400 с.
17. Педагогіка (у логічно-структурних схемах та таблицях): навчальний посібник / уклад. А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин, Н. В. Кошечко. К.: ЦП «Компринт», 2020. 91 с.
18. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків: ОВС, 2016. 224 с.
19. Олексин І.Б., Недільський С.А. Шкала ECERS-3 як новітній інструмент оцінювання якості освітнього середовища. Актуальні проблеми науки, освіти та технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 23 липня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С.11-12 <https://drive.google.com/drive/folders/1HjneSom8YEigXc5KsaZBVjgC5PDkz0wX>
20. Сікорський П. І. Нова педагогіка. Підручник. Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2021. 540 с.
21. Nedilskyi S. (2025). Digital technologies as an innovative resource for the development of inclusive education in educational institutions. Mountain School of the Ukrainian Carpathians. 33. С. 131 -136. <https://doi.org/10.15330/msuc.2025.3.133-138>

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

Степан НЕДІЛЬСЬКИЙ